B&O Bijbel & Onderwijs

MAGAZINE

JAARGANG 21 - NUMMER 4 - DECEMBER 2018

Getuigen zijn in een confronterende onderwijswereld
Neutraliteit bestaat niet

Mindfulness in een ander jasje
Christfulness

Antroposofie: de leer van Rudolf Steiner
Beknopte informatie over een verleidelijk wereldbeeld

Kindercrèches?
Waarom kinderen in crèches schade kunnen lijden

Uitgangspunt Bijbel & Onderwijs

Bijbel & Onderwijs wil de christelijke levensbeschouwing in opvoeding en onderwijs integreren. Die levensbeschouwing

- **baseert zich op de Bijbel (bijbelcentrisch),**
- **is gericht op de persoon van Jezus Christus (christocentrisch).**

Colofon

B&O Magazine
Uitgave: stichting Bijbel & Onderwijs
21e jaargang, nr. 4, december 2018.

Periodiek voor donateurs van stichting Bijbel & Onderwijs.

Bestuur
E. Ligtenberg, mevr. drs. I.Matzken MA, ing., ing. S. van der Meer, J. Oudshoorn, L. Snijder

Bureau (kantoor)
Wilgenhof 34, 4283 JB Giessen
Tel. 0183 449 793
Openingstijden
Dinsdagmiddag en donderdagmiddag van 13.00 - 16.00 uur

Redactie
Bestuur

Aan dit nummer werkten mee
J. Hobé, D. Tillema, P. Wassermann

Redactie- en correspondentieadres
Wilgenhof 34, 4283 JB Giessen
Tel. 0183 449 793
E-mail: info@bijbelenonderwijs.nl
secretaris@bijbelenonderwijs.nl
Website: www.bijbelenonderwijs.nl

Donateur en opzegging
De donatie aan de stichting Bijbel & Onderwijs bedraagt €15,- en loopt van 1 januari t/m 31 december.
Opzegging dient plaats te vinden vóór 1 december.

Overname van artikelen is alleen toegestaan met toestemming van de redactie.

Testament
Wilt u onze stichting testamentair gedenken? De ten naamstelling dient te luiden: stichting Bijbel & Onderwijs te Giessen. De stichting bezit rechtsgeldigheid en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, dossiernummer 40507771

IBAN nr. NL67INGB0000824575
BIC nr. INGBNL2A

Vormgeving en Druk:
WoodyDesign Multimedia, Veenendaal

Deze keer in het magazine:

3 **Vooraf**

4 **Getuigen zijn in een confronterende onderwijswereld**
Neutraliteit bestaat niet

7 **Mindfulness in een ander jasje**
Christfulness

10 **Antroposofie: de leer van Rudolf Steiner**
Beknopte informatie over een verleidelijk wereldbeeld

13 **Kindercrèches?**
Waarom kinderen in crèches schade kunnen lijden

15 **De Bijbelse geestelijke strijd**
De wereldse orde vernietigt de ziel van de mens

16 **Een Japanse alternatieve denkwijze**
Reiki

18 **Kort nieuws**

Vooraf...

Vergeet dat niet

Hoe treffend en actueel zijn de woorden van de Heere Jezus in Johannes 7:14 : *Wie uit zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen eer.* Het geeft spanning, als je als ouder naar de school van je zoon of dochter moet, omdat de leerkracht met een opmerking, een les of een boek tegen de Bijbelse normen ingaat. Welke eer sta je voor? Het geeft iedere keer strijd.
Thuis heb je gesprekken met je kind (eren) en houdt de Heere Jezus centraal en op school sta je voor een leerkracht die je Bijbelse uitgangspunt niet kan volgen. Wat een strijd! Het houdt niet op! Je zou het gemakkelijk kunnen vergeten waar in de vorige eeuw de bekende predikant, ds. Gabe van Duinen, in een door hem geschreven dagboek, *De Stem achter u*, over schreef: **Tot hiertoe!** *Tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen* (1Sam 7: 12).

De bergbeklimmer staat even stil. "Tot hiertoe!" Zeker, hij is er nog niet. Hij weet dat hij nog een zwaar stuk voor de boeg heeft. Maar dàt is nu niet aan de orde. Daar zal hij aanstonds zijn aandacht op richten. Aanstonds zal hij zeggen: "Van nu af." Nú zegt hij:"Tot hiertoe." Met dat woord "tot hiertoe" kijkt hij terug naar de weg die hij heeft afgelegd. Alles wat hij heeft doorgemaakt, komt hem nu weer in gedachten. Het was geen gemakkelijke tocht. Het was een zwaar en moeilijk jaar. En ... er is veel gebeurd! Zeker, er waren ook wel lichte plekken vol zon en blijdschap. Een glimlach vaart over zijn ziel, als hij eraan terugdenkt. Maar ... er waren toch veel moeilijke stukken. Er waren soms zeer gevaarlijke momenten. Het heeft vaak "gestaan ten boosten".

Dit alles gaat in het Bijbelgedeelte door Samuël heen. En dan zegt hij iets heel opmerkelijks. Nee, hij zegt niet: "Tot hiertoe hebben we er onszelf doorgeslagen. Wij zijn er gekomen, dankzij onze eigen inspanning en beleid." Als Samuël "tot hiertoe" overziet, dan zegt hij: "Tot hiertoe ... heeft de Héére ons geholpen." Als wij niet meer wisten hoe het moest, dan was de Heere ons tot hulp en sterkte. Eer ik viel, had Hij mijn hand gevat.

De Heere heeft dit moeilijke jaar ook òns geholpen. Gods hulp was het hele jaar wonderlijk groot en diep. Dat was meer dan noodhulp. Dat omvatte alles. We werden geholpen in leven en sterven, voor tijd en eeuwigheid. En ….. Gods hulp had een zeer concrete gestalte. God zond de grootste en heerlijkste Hulp die er op de wereld is (waarmee een mens alleen maar vol en echt en duurzaam geholpen is): onze Heere Jezus Christus.

Zo was dit moeilijke jaar toch een rijk gezegend jaar. Want het hele jaar was vol van de goedertierenheid van de Heere.

GELOOFD ZIJ DE HEERE JEZUS,
TOT IN ALLE EEUWIGHEID! AMEN!

Redactie

Getuigen zijn in een confronterende onderwijswereld

Neutraliteit bestaat niet

We leven in een tijd waarin de waarden die we op scholen tegenkomen steeds verderaf komen te staan van de waarden die we uit Gods Woord kennen. De prangende vraag is hoe we hier als christenen zo mee om kunnen gaan, zodat ons reageren effect heeft. Een artikel over de alledaagse worstelingen van christenen in een steeds meer niet-christelijke of niet-meer-christelijke schoolomgeving op basis van praktijkvoorbeelden.

De afgelopen jaren heb ik als lid van de MR en de GMR in Noord-Holland regelmatig situaties meegemaakt waarbij ik moest kiezen of en op welke manier ik er als christen op zou reageren. Laat ik een aantal van die situaties met u delen.

Heks

Er was een heks in de klas van mijn kind. Wat moet ik daarmee? Eén van de leerkrachten van de rijksscholengemeenschap (RSG) had een praktiserende heks uitgenodigd in de klas. De ouders waren verontrust over de invloed die de heks op de tieners zou kunnen hebben, omdat de heks niet alleen haar verhaal had verteld maar ook 'voor de grap' met rituelen twee tieners met elkaar had laten trouwen. Het was voor mij een aanleiding om het gesprek met de directie te zoeken. Omdat ik voorzitter van de MR was, had ik een natuurlijke mogelijkheid om de directie hierover aan te spreken zonder dat aanvallend te doen. De directie stelde voorop, dat ze als school neutraal wilde zijn waardoor we een gesprek over neutraliteit kregen. Ik hield hem voor dat, als de school neutraliteit zoekt – immers, ook onze oudergebedsgroep mocht niet in de school samenkomen – er geen sprake kan zijn van feitelijke handelingen die passen bij een bepaalde levensovertuiging: geen praktiserende heks, geen biddende dominee en geen reciterende imam. De heks was duidelijk te ver gegaan en de directie beloofde het gesprek met de betreffende leerkracht aan te gaan.

Fright night

Mijn school gaat naar de *Halloween Fright Night* in Walibi. Wat moet ik daarmee? De vraag kwam van een ouder op een vergelijkbare middelbare school. De *Halloween Fright Night* werd aangekondigd als lekker griezelen. We hebben samen de website van Walibi bekeken. Angst speelt de hoofdrol: monsters, afschrikwekkende figuren met kettingzagen en bloed en ga zo maar door. Moet mijn kind daar naar toe? En wat kunnen we eraan doen? In het gesprek heb ik weer naar argumenten gezocht die christelijke ouders en schoolleiding met elkaar zouden kunnen verbinden. Dat is steeds een worsteling, omdat je steeds weer ervaart hoe ver onze wereldbeelden van elkaar af liggen, terwijl we wel op dezelfde wereld wonen en met elkaar omgaan. Ik heb geadviseerd om het gesprek met de directie aan te gaan over de vraag hoe de *Fright Night* te rijmen is met de aandacht die de school geeft aan zorg voor de leerlingen. Daarbij heb ik ook cijfers genomen over het sociaal-emotionele welzijn van de leerlingen uit het Emovo-onderzoek[1]. Er zijn veel jongeren met sociaal-emotionele problemen. Hoe kun je dan als school tegelijkertijd zo expliciet flirten met angst?

> **“Het is steeds een worsteling, omdat je ervaart hoe ver onze wereldbeelden van elkaar af liggen, terwijl we wel op dezelfde wereld wonen en met elkaar omgaan.”**

1. De Emovo (Elektronische MOnitor en VOorlichting) is een vragenlijst om de gezondheid en leefstijl van jongeren in het voortgezet onderwijs te volgen. De GGD neemt deze vragenlijst af op school via het internet. Leerlingen van klas 3VMBO en klas 4 HAVO/VWO krijgen hiervoor een uitnodiging. De vragen gaan over verschillende onderwerpen, zoals lichamelijke en geestelijke gezondheid, sociale contacten, leefgewoonten, veiligheid, school en vrije tijd.

Daarbij hebben we ook de vraag gesteld of de school instaat voor de gevolgen die zo'n fright-ervaring op labiele leerlingen heeft. Door ons zo gezamenlijk in te zetten voor psychisch gezonde leerlingen ontstaat een basis voor gesprek.

Roze vrijdag

Op de RSG werd jaarlijks een roze vrijdag gehouden. Een dag van speciale aandacht voor niet-heteroseksuele leerlingen. Er waren tal van festiviteiten, waaronder een moment dat leerlingen die zaten, werd gevraagd om te gaan staan, als ze hun homoseksuele medeleerlingen wilden steunen. Enkele christelijke leerlingen konden daar niet zonder meer achter staan, omdat geen onderscheid werd gemaakt tussen geaardheid en praxis, integendeel. Als je niet ging staan, dan was dat uitzonderlijk en kreeg je een gesprek met één van de volwassen begeleiders. De leerlingen voelden zich haast gedwongen om te gaan staan om niet de publieke verontwaardiging over zich heen te krijgen. Een sfeer die doet denken aan de geschiedenis uit de Bijbel van de drie vrienden van Daniël. Ik heb geprobeerd daar aandacht voor te vragen, maar ik merkte dat de roze vrijdag en het gedachtegoed rond deze dag zo zwaar beladen was, dat het heel moeilijk was er een open gesprek over te voeren.

Te snel worden grote woorden gebruikt als 'discriminatie', 'niet van deze tijd' en 'christenen uit het stenen tijdperk'. Ook heb ik de vraag gesteld waarom deze minderheid zoveel aandacht krijgt op de school, terwijl andere minderheden (waaronder christenen, Joden en gehandicapten) niet met een speciale dag worden bediend. Uit het antwoord werd me duidelijk dat de roze lobby tot het door de overheid verplichte curriculum van de school behoort. Zo'n verplichting bestaat er niet ten aanzien van de andere minderheden.

Identiteit

Binnen *Kopwerk* werd met enige regelmaat gesproken over identiteit. Daar was ik blij mee, omdat *Kopwerk* een koepel is van protestants-christelijke scholen voor primair onderwijs. Logisch, dacht ik, dat deze scholen zich bezighouden met het geloof in Christus. Maar dat was niet het uitgangspunt. Ik werd als GMR-lid meegenomen in een discussie die voor mijn gevoel veraf stond van wat God ons in de Bijbel leert. Er werd onderscheid gemaakt tussen brede en smalle identiteit. Met brede identiteit werd gedoeld op alles wat een school kenmerkt: waarden, normen, gebruiken etc. Met smalle identiteit werd gedoeld op de levensovertuiging. Bij dit alles zouden de scholen die onder *Kopwerk* vallen, kunnen kiezen hoe ze brede en smalle identiteit vorm zouden geven. Wat mij met name stoorde, was dat de naam van Jezus Christus niet genoemd werd, evenmin als de Bijbel. Wel werden woorden gebruikt als 'moreel kompas' etc. Ook de plaats van de smalle identiteit bevreemdde mij. **Ik heb nog aangevoerd dat christelijk onderwijs gebaseerd is op de Bijbel, zoals het ook in de statuten van *Kopwerk* staat. En dat de brede identiteit zou moeten bouwen op, voort zou moeten komen uit, de smalle identiteit. Op beide punten kreeg ik tot mijn verbazing en verdriet geen bijval.** Hoewel het niet werd uitgesproken, wilde *Kopwerk* vooral neutraal zijn, breed georiënteerd en inclusief. Zich niet (meer) exclusief beroepen op de Bijbel, omdat dit ouders zou kunnen afstoten met andere overtuigingen. Het enige wat ik na die GMR-vergadering kon doen, is teruggaan naar de scholen die ik vertegenwoordigde om hen aan te moedigen binnen de scholen als team en met de directie het gesprek over de christelijke identiteit van hun school aan te gaan.

Aansluiting zoeken

Deze voorbeelden illustreren dat het voor christenen niet altijd gemakkelijk is om zich in een niet-christelijke of niet-meer-christelijke omgeving staande te houden. Dat het steeds zoeken is naar argumenten, naar een basis van gesprek.

"Het enige wat ik kon doen, is teruggaan naar de scholen om hen aan te moedigen binnen de scholen als team en met de directie het gesprek over de christelijke identiteit van hun school aan te gaan."

De voorbeelden illustreren ook dat neutraliteit vooral een theoretische aangelegenheid is. Aan scholen die neutraal willen zijn, zijn leerlingen, personeel, directies en raden van toezicht verbonden met elk hun eigen denkbeelden. Christelijke personeelsleden zijn op een RSG, maar in toenemende mate ook op PC-scholen, een minderheid, waardoor het geluid van de niet-christelijke meerderheid versterkt klinkt.

In de gesprekken die ik heb gevoerd, werd me duidelijk dat de meerderheid niet zozeer een bewust antichristelijke koers zoekt, maar veel meer aansluit bij wat in hun kringen gebruikelijk is. Dat betekent dat een heks moet kunnen, dat een *Fright Night* gewoon leuk is voor leerlingen en dat een roze dag een fantastisch *feestje* is voor de lhbti-gemeenschap. De identiteit van de school moet zo neutraal worden geformuleerd, zodat de meerderheid zich welkom voelt. De voorbeelden laten ook zien dat waar christenen uit de Bijbel normen van goed en kwaad ontlenen, niet-christenen andere normen hebben. De meerderheid hanteert in de huidige tijd normen die niet verwijzen naar 'een boek of een leer', maar naar algemeen fatsoen en maatschappelijke consensus. Het is zowel voor christenen als voor niet-christenen een uitdaging om de normen over en weer goed en respectvol te verwoorden en aansluiting te zoeken. Terwijl ik dit schrijf denk ik: 'Is dit de juiste houding? Respect en aansluiting? Ben ik als manager niet te veel op zoek naar een zakelijke win-win situatie? Wat zou onze Heere Jezus gedaan hebben in die situaties?' Ik moet denken aan David die Goliath tegemoet trad. *"Gij treedt mij tegemoet met zwaard en speer en werpspies, maar ik treed u tegemoet in de naam van de HERE der heerscharen"* en even later *"opdat de hele aarde wete dat Israël een God heeft"* (1 Sam 17:45-47). Ik mag best wat onbevangener zijn in zulke situaties. Meer naar mogelijkheden zoeken om het onderliggende geestelijke gesprek aangaan.

Onze rol als ouders

De voorbeelden zeggen ook iets over onze rol als ouders van leerlingen op niet-christelijke scholen. In de eerste plaats is het heel wezenlijk dat we onze jongelui weerbaar maken door hen te (laten) onderwijzen over het Woord van God en de normen en waarden die God ons daaruit leert. Ook het gesprek met onze jongelui is daarbij belangrijk. De gedachte dat onderwijs 'neutraal' wordt gegeven is een illusie.

Het onderwijs wordt gegeven door leerkrachten die elk een mening, een wereldvisie en een levensovertuiging hebben. Onze jongelui merken dat, krijgen daar veel van mee. Ook in de interactie met medeleerlingen wordt er verbaal en non-verbaal heel veel uitgewisseld. Veel van wat onze jongelui aangereikt wordt, is anders dan ze van huis uit meekrijgen. Dat vormt ze. En als ze een goede basis vanuit huis ontvangen, dan maakt hen dat ook op een goede manier weerbaar en voorkomt het, dat ze een wereldvreemd leven leiden.

Maar als de basis vanuit huis niet solide is, dan kan de verleiding te groot worden om mee te gaan met de meerderheid. Het mag misschien zo lijken dat scholen neutrale omgevingen zijn, maar de werkelijkheid is anders. Neutraliteit bestaat niet. **Er wordt een geestelijke strijd gestreden om de koppies van onze jongelui en van alle mensen die bij de school betrokken zijn. Een strijd tussen God en Zijn tegenstander om de eeuwige bestemming van mensen.** Het is daarom heel zinvol om als christelijke ouders actief betrokken te zijn bij het onderwijs, of het nou christelijke of niet-christelijke scholen betreft. Ouders kunnen op allerlei manier betrokken raken: als personeelslid, als lid van de oudercommissie, als lid van de MR, als lid van de Raad van Toezicht, als lid van de oudergebedsgroep. Richt er één op als er nog geen gebedsgroep is, zodat je de school niet van een afstand beoordeelt en wellicht veroordeelt, maar samen met andere volwassenen vanuit christelijk perspectief zoekt naar wat het beste is voor de leerlingen en daarmee ook voor jouw zoon of dochter. ■

Dick Tillema

De heer Tillema (1967) is manager bedrijfsvoering bij stichting 3xM en was onder meer voorzitter van de MR van de RSG in Enkhuizen en lid van de GMR van Kopwerk, een koepel van PC-scholen in het primair onderwijs.

Mindfulness in een ander jasje

Christfulness

Bij het secretariaat kwam een vraag over de cursus *Christfulness* van ds. Ph.Troost (ger.vrijg.), auteur van het boekje *Mindful met Jezus.* Is zo'n cursus juist? De heer Hobé heeft in onderstaand artikel de achtergrond belicht. Het is geen bespreking van het eerder genoemde boek.

Waarom deze cursus?

Christfulness is volgens de personen die het geven, een Bijbels verantwoorde variant op mindfulness[1]. Deze training wordt ook wel omschreven als christelijke mindfulness-training. Christfulness is in eerste instantie ontwikkeld voor mensen die meerdere keren een depressie hebben gehad. Deze training blijkt, volgens de coaches ook te werken bij burn-out, relatieproblemen, angststoornissen, gewichtsproblemen e.d. De onderdelen waaraan gewerkt wordt, zijn: ontspannen, spierspanning onderkennen, ademhaling, waardering creëren voor geest, ziel en lichaam, herstellen van pijnlijke emoties.

In een cursus wordt christfulness op de volgende manier omschreven: het is in ieder geval "iets" dat je rust en vrede wil geven en dat geloven en beleven aan elkaar wil verbinden. Het wil je leven in één lijn brengen met wat je zegt, wat je gelooft: God, Jezus, Heilige Geest, genade, vrede, vergeving en verzoening.
Er zijn echter diverse cursussen die onder de naam christfulness gegeven worden. Binnen deze cursussen is er dus verscheidenheid. De oorsprong van de cursussen blijft echter mindfulness. Voor de cursus christfulness is de leer van mindfulness onderzocht. Deze omvat onderdelen van diverse oosterse religieuze praktijken zoals tai chi[2], yoga en leringen vanuit het boeddhisme[3]. Christfulness wordt door christencoaches beschreven als een techniek die de levenshouding van mindfulness overstijgt. Binnen de training worden weliswaar gebruik gemaakt van de methoden en technieken van mindfulness, maar ook steeds de verbinding gezocht met God. Om te toetsen of deze training wel klopt met wat de Bijbel leert, moet men niet te raden gaan bij mensen, maar bij de Bijbel.

14 Trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen; want wat heeft de gerechtigheid gemeen met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? 15 En wat samenstemming heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? 16 Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de tempel van de levende God; gelijk God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder hen wandelen; en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn. 17 Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan wat onrein is, en Ik zal u aannemen. 18 En Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heere, de Almachtige (2Kor 6:14-18).

1. Zie geraadpleegde bronnen aan het einde van dit artikel.
2. Betekent 'geheel', maar staat ook voor het 'oer', het 'goddelijk al', te vergelijken met Brahman. Tai Chi is een Chinese bewegingsleer die dus uitgaat van de oerenergie. Tai Chi is als zodanig de "levensadem" van Tao, die doorwerkt d.m.v. twee onzichtbare organen: de "eeuwige warmtebron" en de "poort des levens". Beide organen 'transporteren" respectievelijk yin of yang naar de meridianen. (bron: Occult zakwoordenboek, zie webshop B&O)
3. Op de site www.bijbelenonderwijs.nl staan artikelen over het boeddhisme: https://bijbelenonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/boeddhisme-in-het-westen
https://bijbelenonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/boeddhisme-geen-vreedzame-religie

Boeddhistisch
In de training van christfulness wordt niet alleen de mindfulness-techniek beoefend, maar ook inzichten uit de christelijke traditie en vindt integratie plaats van het geestelijk leven. Bijbelmeditatie en gebed worden vanuit de mindfulness-techniek doordrenkt en beoefend. Bij meditatie wordt niet de Bijbelse vorm van mediteren en nadenken over de tekst bedoeld. Bij christfulness bestaat meditatie uit de volgende onderdelen: stilte, aandacht, meditatie, adem en lijf.

De christfulness-training poneert de adem te gebruiken om te ontspannen en te verbinden met God:

- rusten in God,
- mediteren (met je Bijbel, met je lopen en met al je bezigheden),
- de stilte opzoeken, om zo je eigen hart te voelen,
- de omgeving opzoeken,
- de stem van God horen.

Deze vorm van meditatie wordt ook bij andere, zogenaamd christelijke, technieken gebruikt. Hierbij moet u onder andere denken aan luisterend bidden[4], lectio divina[5] en contemplatief gebed[6].

Door alle coaches en trainers die deze cursus geven, wordt verteld dat christfulness voortkomt uit mindfulness. Hierin heeft men, volgens eigen zeggen, de boeddhistische onderdelen eruit gehaald en de Bijbel erin gestopt. De Bijbel leert ons, dat we ons af moeten zonderen van alle leer die in strijd is met Gods Woord. We kunnen niet een heidens ritueel nemen, daar Bijbelteksten opplakken en zeggen dat het dan klopt met het zuivere Bijbelse onderwijs.

Toch wordt er juist in deze tijd waar de mensen steeds meer opgejaagd worden door tijdsdruk, een manier gezocht om tot rust te komen. In plaats van de Bijbel te gaan lezen en na te denken over Gods Woord, richt men zich op heidense rituelen die men vermengt met de Bijbel. Ondanks dat er velen zullen zijn die de trainingen geven om mensen te helpen, is het een weg die juist meer en meer van de waarheid verwijdert. Veel getuigenissen over christfulness gaan over het ervaren van rust. Het ervaren dat het goed is. Het ervaren van liefde. **Zo wordt de ervaring de maatstaf en wordt er niet getoetst of dit werkelijk klopt met wat de Bijbel leert.**
De cursus christfulness helpt volgens de beoefenaars om inzicht te krijgen in eigen gedachtepatronen. Door de aandacht te richten op wat we denken, voelen of doen, ontstaat een betere waarneming van ons eigen functioneren. Door de training zal men uiteindelijk meer rust, concentratie en zicht op het hier en nu hebben. Met als gevolg dat men meer momenten van geluk ervaart.

De wijze waarop

Hieronder volgt een klein overzicht van de technieken die men gebruikt bij christfulness.

• Stap één
Ga rustig liggen of zitten in een ontspannen houding. Voel hoe je lichaam de stoel of bed waarop je zit, raakt. Concentreer je op je adem en adem rustig in en daarna rustig uit. De Bijbeltekst om dit te rechtvaardigen ontleent men aan Genesis 2:7 waarin staat dat God Adam de levensadem in blies.

• Stap twee
Richt u zich op uw gedachten. Wat gaat er in u om? Daarna laat u deze gedachte los als een wolk.

• Stap drie
Probeer de aandacht bewust te richten op iets anders dan de adem, bijvoorbeeld op uw linkervoet. Kunt u het drukvlak voelen tussen voet en vloer? Probeer zo verschillende punten in uw lichaam te voelen. U kunt er als het ware bewust naar toe ademen.

• Stap vier
Probeer door de aandacht bewust te richten op een Bijbeltekst. Daarmee richt je jezelf bewust op de waarheid van de tekst.

4. Luisterend bidden is een begrip dat door Leanne Payne bedacht is. "Ze heeft een methode om in contact te komen met het vrouwelijke in jezelf. Die methode heeft ze "luisterend leren bidden" genoemd. Bij Payne gaat het om het letterlijk zien van beelden. Na de initiatie komt er volgens Payne vaak een stroom van beelden op gang. God begint zijn woord te zenden. Als ze het heeft over een woord van God, dan bedoelt ze daar niet de tekst van de Bijbel mee. Zij verstaat gewoonlijk onder de uitdrukking 'het woord van God' directe boodschappen van God die, buiten de Bijbel om, bij je opkomen. Vandaar de uitdrukking "luisterend" bidden. (bron: verhoevenmarc.be)
5. Lectio Divina is net als contemplatief gebed in het laatste kwart van de vorige eeuw weer populair gemaakt door rooms-katholieke geestelijken. Het doel van de lectio divina is niet het verstaan en toepassen van de Bijbel. Het doel is het krijgen van een ervaring. Het ontvangen van een persoonlijk woord, het beleven van Gods liefde en aanwezigheid. Bij de lectio divina wordt de gerichtheid op de objectieve betekenis van het Woord van God veranderd in het zoeken en verwachten van een speciale boodschap van God, uitlopend op het ervaren van zijn aanwezigheid. (bron: toetsalles.nl)
6. In de rooms-katholieke en oosters-orthodoxe traditie een reeds lang bestaande vorm van bidden. Contemplatie is een afgeleide van het woord contemplate dat 'beschouwen' of overpeinzen betekent. Het wordt ook wel 'centering prayer' genoemd. De bedoeling is dat de persoon die zich hiermee bezighoudt in plaats van een normaal gebed of dankgebed zich nu richt op de stilte, en, vanuit de 'juiste lichaamshouding' vervolgens in een staat van meditatie komt. Daarna gaat men herhalend bidden; aangeraden wordt een "heilig" woord in gedachten te nemen (God, Jezus) en dit steeds te herhalen. Een bekend voorbeeld is het zogenaamde Jezusgebed. Dan wordt gebeden: *Heer Jezus Christus, Zoon van God, ontferm U over mij.* Dit blijft men (hardop of in gedachten) herhalen net als een mantra. (bron: Occult zakwoordenboek, zie webshop B&O)

• Stap vijf
Doe de oefeningen van stap 1,2 en 3 nogmaals. Nadat u hiermee klaar bent, richt u zich op de Heere. Richt je nu op de adem en repeteer bij het inademen: God is er altijd. Bij het uitademen repeteert u: Daarom ben ik er ook. Na verloop van enkele weken zult u merken dat uw besef dat u leeft, beweegt en in God bent, toeneemt.

Achtergrond
Deze techniek is dezelfde als die bij yoga, het boeddhisme en andere heidense religies. Daarnaast wordt dit ook onderwezen en gebruikt bij Taizé, lectio divina en contemplatief gebed. Het is een occulte techniek die nergens geleerd wordt in de Bijbel, maar die u juist in contact brengt en openstelt voor verkeerde machten. De Bijbel leert geen ademhalingstechniek, maar geloof.

De Bijbel waarschuwt dat er een tijd zal komen, dat mensen voor zichzelf leraren zullen zoeken die onderwijzen wat ze willen horen. Christfulness is een training die precies voldoet aan deze beschrijving. Alles wat een mens nodig heeft om te groeien in geloof, is te vinden in de Bijbel. Als we ons eigen functioneren willen zien, dan moeten we de Bijbel openen. Daarin wordt duidelijk wat onze oude natuur voortbrengt. Daar helpt geen enkele training tegen. Dat wordt in de Bijbel zonde genoemd. **De remedie is niet een cursus christfulness, maar oprechte bekering en jezelf toetsen aan Gods Woord. Er is maar één manier om dichter tot de Heere Jezus te komen. Dat is niet door christfulness, maar door het bestuderen van Zijn Woord en het onderhouden van Zijn geboden.**

Die Mijn geboden heeft, en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren (Joh 14:21).

Als gij deze dingen de broeders voorstelt, zo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij nagevolgd hebt. 7 Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfse fabels; en oefen uzelf tot godzaligheid. 8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut; maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van het tegenwoordige en van het toekomende leven (1Tim 4:6-8). ■

“Alles wat een mens nodig heeft om te groeien in geloof, is te vinden in de Bijbel.

Als we ons eigen functioneren willen zien, dan moeten we de Bijbel openen.”

Geraadpleegde bronnen
www.dansenbeweging.nl/index.php?p=christfulness1
www.pvch.nl/christfulness.html
www.spectrum13.nl/mindfulness-christus.html
www.christencoaches.nl/page/132
www.christelijkecounseling.nl/opleidingen.html
www.dansenbeweging.nl/extra/ArtikelBarneveldseKrant.pdf
www.oosterparkkerk.nl/userfiles/file/Christfulness%20-%20Reader%201%20-%20sept_%202010(1).pdf

J. Hobé

De heer Hobé is werkzaam bij het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Brochure,
zie webshop.

DOORDENKER:

“Jezus Christus is Heere, tot eer van God, de Vader!”

Filppenzen 2:11

Antroposofie: de leer van Rudolf Steiner

Beknopte informatie over een verleidelijk wereldbeeld

Binnen het scala van de huidige occulte verleidingen neemt de antroposofische mythe een actuele plaats in. Heel duidelijk wint deze school van denken steeds meer sympathie bij de ontwikkelde klassen, maar ook bij de middenklasse. Hoe meer het westers christendom door vreemde religieuze invloeden beïnvloed of door overdreven geestelijke tendensen geïnfiltreerd wordt, hoe meer de onzeker geworden religieuze mens het vertrouwen in het openbaringskarakter van de Bijbel verliest. Hij wendt zich tot het humanistische atheïsme of tot de heilsleer van het Verre Oosten. Geen wonder dus dat het alternatieve substituut voor religie van Rudolf Steiners leer (1881-1925) zoveel terrein wint.

Antroposofische basisschool in Amersfoort

Het wereld- en mensbeeld van Steiner heeft een zekere fascinatie voor de niet-ingewijde waarnemer. Het idealisme van de aanhangers van de antroposofische gedachte is bijna bewonderenswaardig. Steiner is de grondlegger van biologisch-dynamische landbouw, de vrije scholen en de natuurgerelateerde geneeskunde in antroposofische ziekenhuizen. Maar ook paramedische praktijken, euritmie[1], bioritmiek[2] en vele andere zaken die verband houden met de farmacologie zijn terug te voeren op het kosmische wereldbeeld van deze geestesrichting.

Maar er zijn ook andere resultaten van het spirituele erfgoed van deze eindtijdfilosoof. Het is vooral zijn 'kosmologie', die onaanvaardbaar is voor de christen en die ten grondslag ligt aan het hele onderwijssysteem. De door Rudolf Steiner gestichte antroposofie is een occulte filosofie die een mengeling van christelijke, boeddhistische, neoplatoonse, Indiase en spirituele elementen vertegenwoordigt. Laten we een paar basisideeën van Steiner bekijken.

Het beeld van God in de antroposofie

Volgens de leer van Steiner is niet God de Schepper van de wereld, maar de 'Elohim' (goden als meervoud) of 'geesteswezens' (Genesis 1: 1). Hij spreekt ook niet van 'schepping', maar neutraal van de 'bestaansgrond' van de wereld. Aan het begin van de 'kosmische ontwikkeling' (evolutie) stond het puur spirituele. Deze ging gedeeltelijk in het materiele over. Het andere deel zweeft als een doelgericht en leidend principe over het hele ontwikkelingsproces dat volgt. **Om de wazige leerstellige uitspraken van Steiner over God, de schepping en Jezus Christus iets te verduidelijken, moeten de eerste twee punten van het 'credo' dienen dat R. Steiner zelfs voor de 'christelijke gemeenschap' heeft geschreven:**

1. Een almachtig geestelijk en fysiek goddelijk wezen is de bestaansgrond van de hemel en de aarde, die zijn schepselen vaderlijk voorgaat.
2. Christus, door wie de mensen de opwekking van het stervende aardse bestaan verkregen, is voor dit goddelijke wezen de Zoon die in de eeuwigheid is geboren.

Het beeld van Christus bij de antroposofen

Steiner ziet in het Nieuwe Testament twee verschillende Jezusfiguren, die hij construeert uit de verschillende geslachtsregisters. In het Evangelie van Lucas ziet hij de 'Nathan'-Jezus, in het Evangelie van Mattheüs de 'Salomo'-Jezus. De laatste was op twaalfjarige leeftijd gestorven en de geest van Zarathoestra, die in hem woonde, ging over naar de Nathan-Jezus. Pas bij de doop daalde het grote 'Christus-ik' af in de Nathan-Jezus. De dood van Jezus aan het kruis wordt niet opgevat als het

> **"De dood van Jezus aan het kruis wordt niet opgevat als het zoenoffer voor onze zonden, maar als een daad van aanbidding in verbinding met antieke mysterieculten."**

1. Euritmie (Duits: *Eurythmie*, gr.: harmonische beweging of: mooie beweging) is een expressieve danskunst, die in het begin van de twintigste eeuw (circa 1908 - 1925) in Duitsland en Zwitserland in de kringen rond Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie, ontstond (bron: Wikipedia).
2. Bioritmiek gaat ervan uit dat de mens niet op elk ogenblik in dezelfde mate de beschikking heeft over zijn vermogens en dat deze beschikbaarheid cyclisch verloopt zoals de meeste continue processen in de natuur (bron: Wikipedia).

zoenoffer voor onze zonden (Romeinen 3: 25), maar als een daad van aanbidding in verbinding met antieke mysterieculten. Volgens Steiner was Christus het perfecte voorbeeld van menselijke ontwikkeling. De ware uniciteit van Jezus ligt in het feit, dat hij door slechts één reïncarnatie ging! Over de opstanding zegt hij, dat niet het verheerlijkte lichaam van Christus is opgewekt, maar een vage entiteit die hij 'zonnegeest' en fantoom noemt.

Het mensbeeld van antroposofen

Steiner spreekt, in tegenstelling tot Bijbelse uitspraken (bv. 1Thess 5 : 23), niet van de geest, de ziel en het lichaam van de mens, maar van een tweedeling: een bovenste goddelijk deel en een lager deel. Het lagere deel bestaat uit het fysieke lichaam, de duurzame eigenschappen van de ziel met een onafhankelijk oordeel en de individualiteit van de mens. Het fysieke lichaam is aanwezig bij de geboorte, alle andere delen ontwikkelen zich en voegen zich daar op door Steiner vastgelegde tijdstippen bij. **Zonde, als de fundamentele staat van de van God gescheiden mens, is vreemd aan de antroposofie. Je spreekt wel van fouten en vergissingen. Hoewel termen als 'zonde en schuld' nog steeds opduiken, zijn ze te wijten aan de fout van een deel van de mens. Daarom heeft de mens geen verlossing nodig.**

Het idee van evolutie in de antroposofie

Steiner ontkent, zoals al aangegeven, het wonder van de schepping. Hij zegt: "Ik ben niet door God geschapen, maar ik ben geëvolueerd uit eerdere levensfasen." Het gevolg van dit evolutieconcept is zijn geloof in reïncarnatie. Volgens Steiner is de mens geschapen door 'spirituele wezens' die ook zijn ontwikkeling bepalen. Hij zegt: *"De duur van de tijd tussen de dood en de nieuwe geboorte wordt bepaald door het feit dat het Ik alleen maar terugkeert naar de wereld als deze zo is veranderd, dat nieuwe dingen door het Ik kunnen worden ervaren."* In de regel vinden er twee incarnaties plaats, één als een man en één als een vrouw, omdat de ervaringen van de mens verschillend zijn.

Occultisme in de antroposofie

Steiner verwerpt de openbaring van God en maakt de 'helderziendheid' in de diepte van zijn ik tot maatstaf. Hij zegt: "We moeten niet vergeten dat voor de geesteswetenschap, niet de evangeliën in de ware zin bronnen van kennis zijn. Wat in de evangeliën staat, hoeft niet per se een waarheid te zijn.'

> Wie Gods openbaring in de Schrift afwijst, vervalt onvermijdelijk in andere mysterieuze bronnen van openbaring. Er kan dus worden uitgelegd dat antroposofie een verzameling van mysterie-cultussen is. Vrijwel al het pseudoreligieuze en de occulte ideeën van vroegere culturen van de volkeren van de wereld zijn erin verenigd. De geheime kennis van de ingewijden van de mysterieplaatsen van het Atlantische tijdperk en de orakels van het binnenland van Azië, India en Perzië (Zarathoestra-mythe) alsook de mythen van Egypte en het hele Oosten, tot in het gebied van de Griekse geest en de graalgeheimen, alles is vreedzaam verenigd en kunstzinnig gebundeld in de spirituele wijsheidsleer van de antroposofie.

Bij het beoordelen van een geestesrichting, is het niet onbelangrijk om meer te weten over het leven van de oprichter. Dat is de reden waarom we een tijdgenoot van Steiner, die zich nauwer met zijn persoon en leer heeft beziggehouden, de gelegenheid geven voor een verduidelijkend woord. Het is niemand minder dan de godsdienstfilosoof prof. dr. Traugott Konstantin Oesterreich, die indertijd in Tübingen in de tijd van Steiner college gaf. In zijn bekende boek *'Der Okkultismus im modernen Weltbild'* (1921) (= Occultisme in het moderne wereldbeeld) schrijft hij:

"Rudolf Steiner in Stuttgart is vandaag de belangrijkste profeet van de Duitse theosofie[3]. Hij is de zoon van een eenvoudige spoorwegmedewerker, ergens in Hongarije in 1861

T. K. Oesterreich
(bron: www.leo-bw.de)

R.J.L. Steiner
(bron: Wikipedia)

3. Theosofie (Grieks: "*Theos*" *(θεος)* goddelijk, *"sophia", wijsheid*) is een metafysische religieuze filosofie die stelt dat alle religies pogingen van een goddelijke macht er zijn om de mensheid tot grotere perfectie te brengen. Daarom stelt de theosofie dat elke religie een deel van de waarheid in zich heeft. De naam theosofie dateert uit de derde eeuw van onze jaartelling en komt voor het eerst voor bij Ammonius Saccas en zijn leerlingen, die het theosofisch stelsel invoerden. De Russische esoterica Helena Blavatsky (1831-1891) heeft de term in het Westen weer bekendgemaakt (bron: Wikipedia).

geboren. Hij voelt zich nog steeds een proletariërszoon en 'de proletarische mens' schijnt hem de grootste historische werkelijkheid van nu, die de taak heeft de mensheid een stap omhoog te leiden. Ik heb hem ooit een lezing horen houden over zijn ideeën over hervormingen van de overheid: *'Het drievoudig sociale organisme!'* Een grote donkere verschijning met een intellectuele gezichtsuitdrukking. Met een ongewoon grote stem sprak hij heel lang over een paar gedachten, ik weet het niet meer, twee of drie uur; hij schreeuwde eerder, alsof hij elke opkomende tegenspraak akoestiek onmogelijk wilde maken. De inhoud was opvallend eentonig, met verbazingwekkende onduidelijkheid. Een echt hervormingsprogramma voor het Duitse revolutionaire hervormingsprogramma. Het raadsel hoe en waar hij op zijn volgelingen inwerkte, waarom honderden, duizenden hem aanhangen, waarom een heleboel vrouwen hem destijds van de ene plaats naar de andere nareisden, om hem altijd en overal weer te horen spreken, openbaart zich niet."

Nog een ander citaat van Oesterreich: "Steiner maakte zich los van het denksysteem van de theosofie en drukte dit uit met de omzetting van de naam: antroposofie in plaats van theosofie ... Tegelijkertijd drukt deze naamsverandering een lichte accentverschuiving van het religieuze naar het cognitief intellectuele ... (in de theosofie stond God nog op de een of andere manier in het middelpunt. De antroposofie streeft naar vergoddelijking van de mens zelf. red.) De mens wordt meester van zijn karakter, zijn passies en op het hoogste niveau zelfs van zijn fysieke lichaam ... Men herkent duidelijk de invloed van de oude Indiase theosofie, volgens welke de mens op het hoogste niveau meester wordt van zijn organische functies. Maar dat alles is nog niet het centrum van de nieuwe geheime leer. Het uiteindelijke doel is het bereiken van hogere kennis, de zogenaamde 'helderziendheid', het duidelijk waarnemen van alle diepten van de werkelijkheid. Alle mensen zijn in staat tot deze kennis, als ze alleen door voortdurende meditatie de hogere vermogens die in hen sluimeren, loslaten. Niets zou verborgen moeten blijven voor de 'helderziendheid'.

Het is ronduit verbijsterend om te horen over de resultaten, waartoe de hogere geestelijke vermogens leiden die in de mens sluimeren en die in Steiner vermoedelijk wakker zijn geworden. We horen ongehoorde dingen over gebeurtenissen in het universum. Wat zijn alle prestaties van de geologie en verbazing tegenover de verhalen van de theosofen! Het verleden van het zonnestelsel en de aarde is hier volledig aan ons onthuld. We horen over nieuwe tijdperken die niemand kende. We leren hoe de mens zich ooit in het 'Lemurische' tijdperk op het continent tussen Australië en India heeft gevormd. Bovendien weet Steiner over krachtige geesteswezens die vóór de mensen op aarde hebben gelopen. Hij kent hele culturen die bestonden vóór de geschiedenis van de mensheid. Alles wat Plato over Atlantis meldt, lijkt een onschuldig, sober verslag tegenover Steiners helderziende visioenen. Zelfs Helene Smiths[4] martiale (= krijgshaftige) en ultramartiale visioenen verbleken. Daartussen verschijnen engelenfiguren, hogere geesten die in eerdere stadia van het zonnestelsel werkten. Zelfs een prehistorische "Christus" ontbreekt niet in de kosmische wedergeboorte, toen de aarde en de zon uiteen gingen. Deze "Christus" of Zonnemens zou zeven grote leraren hebben grootgebracht, de leraren van het oude India. Maar dit oude India mag niet worden geïdentificeerd met het huidige geografische begrip India. Het moet 'hoger' en 'prehistorisch' geweest zijn. Tevergeefs vraag je, waarom het dan India heet.
Zelfs de latere ongebreidelde theosofische en kosmologische speculaties van Schelling zijn kinderspel vergeleken met Steiners verlichting' ... Steiners stijl van grandioos over alle waarschijnlijkheid heen stappen, het verschuiven van miljarden jaren, eeuwen en tijden is grotesk. Men kan de vraag stellen: Is Steiner psychisch ziek? De inhoud van veel van zijn geschriften is buitengewoon belastend." Tot zover de verklaringen van Oesterreich.

Eén ding valt niet te ontkennen, dat de leer van Steiner duidelijk een occulte tendens laat zien. Uiteindelijk streeft zij op basis van humanistische structuren naar een supermensheid, die zich al aankondigde in de filosofie van Friedrich Nietzsche, waarvan het laatste goddeloze wereldsysteem doorschemert in zijn *'Antichrist'.*

In het licht van deze paar, beperkt tot de belangrijkste, bewijzen kan niet vergeten worden, dat we bij de antroposofie met een religieus-occulte filosofie te maken, die deel uitmaakt van het verleidingsprincipe van de eindtijd. Het is slechts te betreuren en bijna onbegrijpelijk, dat vandaag de dag, en meer en meer, zelfs evangelische christenen niet de geest achter deze verblindende ideologie zien en zich zonder bedenkingen aan antroposofische artsen of het indrukwekkende onderwijs en schoolsysteem van Waldorfscholen toevertrouwen. Mensen die bij Jezus horen, moeten niet opvoeden en zich laten behandelen in de geest van Steiner.
Laten we de eerste vermaning van de apostel Paulus in Kol 2: 8 onthouden: *Ziet toe, dat niemand u medeslepe door zijn wijsbegeerte en door ijdel bedrog in overeenstemming met de overlevering der mensen, met de wereldgeesten en niet met Christus.*

En het woord in Gal 1: 9:
Indien iemand u een evangelie predikt, afwijkend van hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt! ■

Rudi Holzhauer
vertaling: Laura Vos

Holzhauer (1916-1989) was een bekende Duitse apologeet van wie boeken en brochures nog steeds herdrukt worden.

4. Hélène Smith, was een beroemde Franse helderziende uit de tweede helft van de 19e eeuw, die claimde dat zij een reïncarnatie was van een Hindoeprinses en Marie Antoinette. Ze beweerde ook dat ze communiceer-de met bewoners van Mars (Bron: Wikipedia)

Kindercrèches?

Bij de Duitse uitgever Cip-Medien-Verlag verscheen *Schadet die Kinderkrippe meinem Kind? Worauf Eltern und Erzieherinnen achten und was sie tun können* (Veroorzaakt de crèche schade bij mijn kind? Waarop ouders en opvoedsters letten en wat ze kunnen doen). In het blad *Topic*, 9/2018, stond onderstaande bespreking. De Duitse situatie zal niet zo veel van de Hollandse verschillen.

Waarom kinderen in crèches schade kunnen lijden

Het onderwerp is zeer actueel en er ligt een sterk taboe op: het leed van kinderen in de kinderopvang. Er wordt veel te weinig kennis genomen van wetenschappelijk werk daarover. Dit leed moet nu nog meer kinderen in Duitsland aangedaan worden. Een aandachtspunt in het huidige regeerakkoord van de GroKo-regering (= Grosse Koalition) is namelijk de uitbreiding van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Voor dit doel wil de Bondsregering de komende drie jaar 3,5 miljard euro beschikbaar stellen. Volmondig betekent dit: *"We willen de best mogelijke zorg voor onze kinderen en een betere overeenstemming van gezin en werk."* In werkelijkheid betekent dit echter dat door vermindering van de dubbele taak van gezin en werk moeders en vaders gezonder worden of blijven, maar hun peuters daardoor zieker worden.

In de crèches worden namelijk niet weinig kinderen ziek gemaakt - en dat voor een heel leven. Dit is puntig gezegd de conclusie van een actueel boek, waarin de situatie van peuters in de kinderdagverblijven vanuit zeer verschillende perspectieven wordt beschreven. Het 368 pagina's tellende boek (zie gegevens onder) toont o.a. een vuurwerk van studies, die over de hele linie bewijzen: **Wie in de eerste twee jaar zijn kind in een kinderopvang plaatst, riskeert daarmee blijvende schade voor de gezondheid van de nakomeling voor de rest van zijn leven.** De *Deutsche Psychoanalytische Vereinigung* gaf in 2007, een "Memorandum voor uitbreiding van kinderopvang" uit. Daarin staat onder andere: Hoe jonger het kind, hoe geringer zijn bevattingsvermogen en gewenning, hoe korter de aanpassing aan de ouders, hoe langer het dagelijks verblijf in de crèche, hoe groter de crèche-groep, hoe wisselender de zorg, des te ernstiger is de mogelijke bedreiging voor zijn psychische gezondheid."

En niet alleen de psychische gezondheid. Om deze bedreiging te kunnen bevatten, is het zeer essentieel om te begrijpen waarom juist de eerste twee levensjaren van een mens van bijzondere betekenis zijn. Tot zijn eerste verjaardag kan het kind zich nog niet als een zelfstandig bewust handelende entiteit onderkennen. Tot de volgende, de 2e verjaardag, wordt dat slechts wat stabieler.

> **"In de eerste twee jaar heeft het kind een hechte liefdesrelatie nodig, een zeer directe band met de ouders, in het bijzonder met de moeder."**

Conclusie: Vooral in de eerste twee jaar heeft het kind een hechte liefdesrelatie nodig, een zeer directe band met de ouders, in het bijzonder met de moeder. Wordt het uit deze relatie gerukt, bijvoorbeeld doordat het enkele uren wordt afgegeven in een crèche, dan raakt het gemakkelijk in een kwaadaardige (nadelige) stress. Het gevolg: het schadelijke stresshormoon cortisol wordt gedistribueerd.

Niet weinig kinderen (vooral jongens) reageren op hun voortdurende spanning met twistzieke houding, ongeduld, storend gedrag, opstandigheid, driftbuien en agressiviteit, wat op de lange termijn het sociale gedrag kan bepalen. Deze stress kan bovendien de ontwikkeling van de hersenen van het kind negatief beïnvloeden en gezondheidsproblemen op latere leeftijd veroorzaken. Er zijn aanwijzingen dat als de vroege ontwikkeling van een kind erg lastig was, later gerekend moet worden op diabetes, hogebloeddruk of overgewicht bij dit kind.
Ook de hoge gevoeligeid van kinderen in de opvang is een symtoom van deze stress. Maar weinig ouders weten wat er met hun kinderen gebeurt als die in de crèche afgegeven worden. Daarvan delen opvangmedewerkers in het boek mee: "Als opvoedster ben je in constante tijdsdruk, mondje schoonmaken, luier vervangen, geschil regelen, kind kalmeren, dat om papa en mama huilt ... eten, wassen, naar de wc brengen, bed opmaken, in bed leggen, er weer uithalen. Alles moet snel en efficiënt gebeuren, want alles op tijd, waardoor er een innerlijke spanning opgebouwd wordt. Dus er is geen tijd over voor individuele aandacht." Dus zijn ook kinderdagverblijf-medewerkers gestresst, vooral als ze voor 12 tot 14 kinderen verantwoordelijk zijn en de personeelsbezetting veel te laag is. Wenselijk zou zijn een begeleiding van 1 op 3-5 kleintjes, wat voor veel kinderdagverblijven ondenkbaar is.

Een kinderopvangleidster beschrijft hoe ze hongerende en daarom schreeuwende of huilende kinderen in haar armen gehad heeft, die niet de fles van haar wilden hebben, omdat de verzorgster hen vreemd was. Deze kinderopvangleidster schat dat met wel 70 procent van de kinderen in kinderdagverblijven het niet echt goed gaat. **Ze stelt, dat kinderen pas na de leeftijd van drie jaar voorzichtig met de crèche kennismaken, opdat niet gebeurt wat een collega in het boek zo uitdrukt: "Ik heb gemerkt dat de kleintjes eigenlijk een gewoon verlangen hadden en wel het verlangen naar hun moeder."**

Bron: "Schadet die Kinderkrippe meinem Kind? Worauf Eltern und Erzieherinnen achten und was sie tun können", prijs € 29,-.

Noot van de redactie van Topic: Het net verschenen boek is een rijke bron van uitstekend bewezen argumenten met betrekking tot kinderdagverblijven. Het is pretentieuze lectuur waarin goede tips genoemd worden waarop ouders en opvoeders moeten letten. ■

vertaling: dr. W. Hoek

"Ik heb gemerkt dat de kleintjes eigenlijk een gewoon verlangen hadden en wel het verlangen naar hun moeder."

De wereldse orde vernietigt de ziel van de mens

In het christelijke Avondland[1] zijn we inmiddels ver verwijderd geraakt van Gods Woord en Zijn geboden. De Verlichting, het atheïsme, het materialisme en het libertinisme[2] hebben de Europese ziel vernietigd, zodat de meeste mensen in Europa niet langer in één God geloven. Het gezinsleven wordt meer en meer verstoord, ondersteund door de staat, die de afdwaling van het Woord van God door middel van wetten versterkt, maar de rechten van het *normale* gezin, zoals God ze heeft gedacht, verzwakt. Zo is de structuur voor een goddelijke orde van huwelijk en gezin in onze *moderne* samenleving bijna niet meer mogelijk. Het vergt grote inspanning om jongeren te beschermen tegen de "verkeerde" invloeden van de wetgever. Maarten Luther besefte 500 jaar geleden al, in een maatschappij waar nog steeds normale afkeer van perversie bestond, hoe moeilijk het is om de bevelen van God te handhaven, hoeveel te moeilijker zal dit vandaag de dag wel zijn?

Gods bevelen

Alleen zij die het Woord van God meer gehoorzamen dan de meningen van deze wereld, kunnen overleven in deze spirituele verandering. Vooral jonge mensen missen tegenwoordig dit voorbeeld. Als volwassenen kunnen we hun dit voorbeeld alleen maar geven door ons te richten op het geestelijke leven zonder huichelarij. Wij zijn niet rechtvaardig, alleen het bloed van Jezus Christus maakt ons vrij van alle zonden en schuld en rechtvaardigt ons voor God. Daarom ontvangen wij door het geloof in Jezus Christus de Heilige Geest, die ons in staat stelt een geestelijk leven te leiden. Maar dit leven moet groeien en leren omgaan met de verkeerde opvattingen van de wereld en deze overwinnen. Dat is een grote uitdaging.

Zonde belijden en gebed

De dringende taak van christenen is dus een geestelijke taak, die zeer belangrijk is voor de politieke realiteit waarin wij leven. Maarten Luther besefte al hoe belangrijk de *geestelijke* oorlogvoering is in de politieke confrontatie met de wereld, een waarheid die we tegenwoordig helaas verloren hebben. In zijn verhandeling over de oorlog tegen de Turken schrijft hij: "Omdat de islam ... de dienaar van de boze duivel is, moet men eerst en vooral de duivel zelf verslaan, dat wil zeggen, zijn meester". Maar omdat "...de duivel een geest is, die niet met wapenrusting, geweren, paard en ruiter kan worden verslagen"[3], moeten christenen eerst hun geestelijke taak volbrengen en de duivel zelf verslaan. Want, zo vervolgt Luther, "... als niet eerst de god van de Turken wordt verslagen, is te vrezen dat de islam niet zo gemakkelijk zal worden verslagen".[4] Hier gaat Luther in op de strijd die eerst in de geestelijke wereld moet worden gestreden en zonder welke geen politieke oplossing op aarde tot stand kan worden gebracht.

De geestelijke strijd

Om deze reden moet ook in de huidige politieke wereld, om te kunnen overwinnen, *eerst* de geestelijke strijd worden gestreden. Deze geestelijke strijd wordt gevoerd als predikers de gemeenten "volijverig" aansporen tot hun belangrijkste taak: "om zich te bekeren en te bidden ... door te wijzen op onze zonden en ondankbaarheid, waardoor we Gods toorn en veroordeling hebben verdiend, zodat wij ...aan de duivel overgeleverd zijn".[5] Alleen door berouw en gebed kunnen we deze strijd winnen doordat "...de tuchtmaatregel (het woeden van de duivel) uit Gods hand verwijderd wordt".[6]

Verlossing van zonde en schuld

500 jaar na de Reformatie spreekt niemand meer over de woedende duivel die rondgaat door ons land en volk, om allen te binden in zonde en schuld. De geestelijke strijd is echter een harde realiteit, die wij als christenen bewust onder ogen moeten zien. De duivel is niet het "eerste" gevaar voor de mens, maar de zonde en bloedschuld, die ons bindt en zo de duivel het recht geeft over volk en land te heersen. Ik denk hierbij aan de abortussen die in ons land al tientallen jaren "legaal" worden uitgevoerd. Wat een bloedschuld is daarmee over volk en land gekomen? Of zoals nu, huwelijk voor iedereen! Welk een gruwel is dit voor onze God? Als een volk de zonde niet uit zijn midden verwijdert, regeert satan en niet God. Maar als we de macht van de duivel verbreken door berouw en gebed, dan kan God in Christus ook politieke zegeningen geven. Laten we daarom geestelijk strijden, in geloof en gebed, om het evangelie van Gods overwinning op zonde, duivel en dood te allen tijde centraal te stellen in ons leven. Alleen de Heere Jezus en zijn bloed kunnen ons verlossen van deze schuld. Laten we Hem daarom dagelijks smeken, zodat wij, de kleine "christelijke hoop", zout en licht kunnen zijn voor deze wereld, voor Europa en de asielzoekers, voor christenen en moslims, en ons openstellen voor tijden van genade van God voor ons land. Alleen in Christus wordt ons redding en verlossing gegeven. Amen! ■

Peter Wassermann

De heer Wassermann is medewerker van de zendingsorganisatie Euesebia in Stuttgart. Zijn bijdrage is verschenen in de EUSEBIA Missionsgebetsbrief, nr. 68 (sept. 2018)

1. Het Avondland is een benaming voor het continent Europa. Het woord "Europa" is mogelijk afgeleid van het Fenicische ereb, dat "avond" betekent.Vandaar dat Europa ook wel het "Avondland" wordt genoemd.
2. De levensfilosofie waarbij de absolute, individuele vrijheid wordt voorgestaan.
3. WA30,2, S. 116, 30-31
4. WA30,2, S. 116, 34- S.117,1
5. WA30,2, S. 117,11-14
6. WA30,2, S. 116, 28-30

Een Japanse alternatieve denkwijze

Als inleiding op het interview met zangeres Cat Power in de NRC van 30 oktober 2018 werd vermeld: *Met door reiki hervonden kracht maakte zangeres Cat Power na zes jaar haar nieuwe album*. Ook in het interview zelf wordt enkele keren reiki ter sprake gebracht. Wat is reiki? Het volgende artikel komt uit het boek *"The Bible, Diet and Alternative Health"* (De Bijbel, dieet en alternatieve gezondheidszorg), verkrijgbaar bij wayoflife.org.

Reiki

Een onderzoek naar alternatieve geneeswijzen, in de uitgave van januari 2008 in de VS van *News & World Report*, richtte zich op de snelle groei van reiki. De reportage vermeldt, dat het aantal beoefenaren van reiki wereldwijd in de miljoenen ligt, waarvan een half miljoen in de Verenigde Staten en meer dan een miljoen in Duitsland. Volgens de *American Hospital Association*, paste in 2007 15% van de ziekenhuizen deze alternatieve geneeswijze toe. Een reportage in *The Washington Post* van 16 mei 2014 droeg de titel "Reiki is gemeengoed geworden."

Het woord "reiki" is Japans voor "spiritueel geleide levenskracht-energie". *Rei* betekent "wijsheid van een hogere macht" en *ki* is "levenskracht-energie". Het wordt ook gespeld als *chi* en *qi*.

Achtergrond

Het is ontwikkeld in Japan aan het begin van de 20e eeuw door Mikao Usui. Tijdens een programma van 21 dagen van vasten, mediteren, scanderen (ritmisch declameren) en andere heidense contemplatieve praktijken, ervoer hij "de grote reiki-energie binnenkomen" en hij ontdekte, dat hij de energie kon gebruiken om anderen te genezen. Ze kwam in de vorm van een licht dat naar hem toe bewoog en drong binnen in het midden van zijn voorhoofd (Mohan Makkar, *The New Reiki Magic*[1], p.5). Usui begon zogenaamd te genezen door zijn aanraking en door anderen in te wijden in de "energie". Reiki kreeg voet aan de grond in Hawaii in de jaren dertig van de vorige eeuw en verspreidde zich van daar naar Noord-Amerika. De *American International Reiki Association*[2] werd in 1982 gevormd.

Het *International Center for Reiki Training*[3] zegt: "Reiki is een Japanse techniek voor stressreductie en ontspanning die genezing bevordert. ...Reiki is een eenvoudige, natuurlijke en veilige methode van geestelijke genezing en zelfverbetering die iedereen kan toepassen. Het helpt effectief bij vrijwel elke bekende ziekte en kwaal en creëert altijd een heilzaam effect. Dat klinkt toch onschuldig genoeg?

Onschuldig?

Het is puur occult en daarom geestelijk gevaarlijk en verboden voor een kind van God.

William Rand, de oprichter van *Holy Fire Reiki*[4], zegt: "Zolang iemand de inwijdingen wil ontvangen en het vermogen wil, dan komt het binnen. De energie respecteert de vrije wil – als iemand ze niet wil, dan zal ze zich niet opdringen. … Toen ik reiki leerde, realiseerde ik me, dat er geen grens was aan de kwaliteit van de energie en dat het verder verfijnd en opgewaardeerd kon worden" (*"The Healing Power of Reiki*[5]*", Newsweek*, 28 februari 2016).

> Dit is een luide en duidelijke waarschuwing dat zij die zich inlaten met reiki, te maken krijgen met demonen. Volgens de Bijbel is er niet zoiets als een intelligente "levenskracht energie" die niet mens, engel (goed of gevallen) of God is.

Reiki wordt overgedragen of in werking gesteld door het opleggen van handen. Het reiki-handboek draagt de ondertitel *"The Healing Touch*[6]*"*. De reiki-beoefenaar plaatst zijn handen op het lichaam, drie minuten per keer, en men veronderstelt dan, dat de energie op mystieke wijze eruit wordt getrokken door de ontvanger.

Horan zegt: "… Als ik mijn handen op u leg voor een behandeling, zal uw lichaam op natuurlijke wijze de benodigde hoeveelheid energie aantrekken en naar de juiste plaatsen brengen" *(Abundance Through Reiki*[7] p.20).

Reiki kent drie niveaus of graden van inwijding, het derde niveau is dat van meester. De graden worden "inwijdingen" genoemd waarbij de student in harmonie wordt gebracht met de reiki-energie en wordt geleerd hoe die te kanaliseren. Men denkt, dat de inwijdingen kanalen creëren waardoor de reiki kan stromen.

De filosofie achter reiki is grotendeels hindoeïstisch. Het wordt beschreven als "een energie onbegrijpelijk voor het intellect die stroomt door alles en alle gebieden van het leven… Reiki is eenheid" (Paula Horan *Abundance Through Reiki*" blz. 10).

Wat biedt reiki?

Reiki is gebaseerd op het hindoeistische concept dat God alles is en dat de mens een deel van God is. Een reiki-meester zei, dat "Reiki u uiteindelijk zal leiden naar de ervaring dat u zelf reiki of Universele Levenskracht-Energie bent. ... u en ik zijn diezelfde Universele Levenskracht-Energie"(*Abundance Through Reiki*", blz. 9, 23).

1. *De nieuwe reikimagie*
2. *Het Amerikaanse internationale reikigenootschap*
3. *Het internationale centrum voor reikitraining*
4. *Heilig vuur reiki*
5. *De genezende kracht van reiki*
6. *De genezende aanraking*
7. *Overvloed door reiki*

Reiki verwacht de chakra's[8] van het "astrale lichaam" te openen. Dit is een hindoeïstische leerstelling. Het astrale lichaam wordt verondersteld een energie-lichaam te zijn dat geassocieerd wordt met het fysieke lichaam en de chakra's zijn energiekanalen die gemanipuleerd kunnen worden. Paula Horan zei, dat haar reiki-leraar haar een nieuwe naam had gegeven, *Laxmi*, de hindoegodin van rijkdom en voorspoed. Hij zei tegen haar: "Ik geef je de naam Laxmi, omdat je gedurende dit leven al je verlangens zult vervullen (*Abundance Through Reiki*, blz. 152). De ontvangers van reiki beschrijven het als een krachtig gevoel van warmte en veiligheid."

Reiki is religieus

Er wordt niet alleen verondersteld genezing te bieden, maar ook om de ontvanger in te wijden in hogere niveaus van geestelijke transformatie. Het *International Reiki Center* zegt, dat "veel mensen vinden, dat reiki hen meer in verbinding brengt met de ervaring van hun religie in plaats van er alleen maar een intellectueel concept van te hebben." Dit is de mystieke aanpak die het denken omzeilt door een ervaringsverbinding met een "hogere macht."

Zie B&O webshop

Reiki omvat niet alleen "levensenergie", maar ook geleide geesten. De website van het *International Reiki Center* stelt: "Nu en dan getuige te zijn van wonderen. Het wonder van Gods liefde door naar een ander voelen te gaan. De aanwezigheid van spirituele wezens gewaar worden, hun aanraking voelen, weten dat ze met u werken. Verhoogd worden tot nog hogere niveaus van vreugde en vrede door eenvoudigweg uw handen op iemand te leggen. Zien hoe uw leven groeit en zich ontwikkelt, terwijl de voortdurende onderdompeling in reiki uw houding, waarden en geloof verandert. Dat gewaar worden door uw toewijding om anderen te helpen, wezens van licht richten hun liefde en genezing op u en leiden u voorzichtig op uw spirituele pad. Dit is de belofte van een ontwikkelende reiki-praktijk. ... Er zijn hogere bronnen van hulp waar u een beroep op kunt doen: engelen, wezens van licht en reiki-geleide geesten en ook uw eigen verlichte zelf staan tot uw beschikking om u te helpen. ... Er moet congruentie zijn, een harmonisatie in u, zodat de Hogere Macht in de vorm van reiki door u heen kan stromen op een krachtige manier, zodat de engelen, reiki-geleide geesten en andere spirituele wezens met u samenwerken." **De beoefenaar van reiki wordt geleerd afgestemd te zijn op deze geesten, tot hen te bidden en zich over te geven aan hun controle.**

"Probeer het volgende gebed: 'Leid me en genees me, zodat ik nog meer tot dienst van anderen kan zijn.' Door elke dag oprecht een gebed als dit op te zeggen, zal uw hart zich openen en er zal een pad worden gevormd om de hulp van hogere spirituele wezens te ontvangen. Ze zullen u leiden in uw reiki- praktijk en in de ontwikkeling van uw levensdoel."

Men beweert zelfs, dat reiki "paranormale communicatie centra" kan openen: "Gedurende het reiki-inwijdingsproces wordt de weg in het lichaam gebaand om reiki-doorstroming toe te staan en dit dan ook de paranormale communicatiecentra opent. Dit is de reden waarom veel reiki-beoefenaren communicatie met de geestenwereld hebben" (*Phylameana Desy, The Everything Reiki Book*[9]', 2004, blz. 144). Het *Reiki Journal* veronderstelt, dat boodschappentherapie een uitstekend hulpmiddel is om reiki te verspreiden.

Slotwaarschuwing

Het volgende is een concluderende waarschuwing met betrekking tot reiki: "Mijn moeder zit in de newage-beweging en heeft jarenlang reiki laten toepassen; onlangs is ze begonnen reiki te beoefenen. Ze past het toe op vrienden en familieleden (ik ben de enige christen in de familie). Ik leef met rugpijn en ze wilde het op mij toepassen. Ik heb altijd nee gezegd, maar nadat ik reiki heb onderzocht, heb ik eindelijk besloten haar te vertellen dat mijn geloof strijdig is met reiki en dat de 'energie' eigenlijk demonisch is (dat was een moeilijk gesprek). ... ze mediteert regelmatig en praat met 'haar engel', aan wie ze alle goede dingen die haar overkomen, toeschrijft. Ze raakt er steeds dieper in. Mijn moeder zegt dat ze bidt tot 'Jezus', voordat ze reiki toepast. ... Ze gelooft niet in de Bijbel of in elk geval het meeste ervan, noch in de godheid van Jezus, maar eerder dat Hij kwam om de weg naar God te wijzen. ... **Dit is overduidelijk een andere Jezus (2Cor 11: 4).** ...een van haar engelen is 'als een beste vriend' en heeft een naam" ("My Mother Is Doing Reiki[10]", *Lighthouse Trails* 9 februari 9, 2016).

Bron: wayoflife.org, beperkt overgenomen
vertaling: Silvia van Dijk

8. De religies van het Verre Oosten beschouwen chakra's als energiecentra die in verbinding staan met hogere bewustzijnsvormen. Er zijn zeven chakra's.
9. Het alles reikiboek
10. Mijn moeder doet aan reiki

➤ IN MEMORIAM

Op 2 september 2018 is mevr. N. Matzken, echtgenote van drs. R. Matzken, de initiatiefnemer van Bijbel & Onderwijs, op 90-jarige leeftijd overleden. Ze was een vrouw die nauw bij het werk van haar man betrokken was. Hoe leefde ze met de ontwikkeling van de godsdienstmethode *De Bijbel in de basis* mee. De gang van zaken in de kerkelijke en evangelische wereld hield ze bij. Ze kon daar inhoudsvol over spreken. Ook schuwde ze niet om over bijzondere onderwerpen als "De vrouw in de gemeente" en "De christelijke doop in het Nieuwe Testament" inhoudsvol te schrijven. Als weduwe – in 2004 overleed haar man – wilde ze van het werk van B&O op de hoogte blijven. Ze was getroffen door de vele publicaties – sommige nog niet uitgegeven – die haar man had samengesteld. Geschokt was ze dan ook als plagiaat was gepleegd. Het postmoderne denken waarin God en Zijn Zoon niet meer centraal staan, hield haar bezig. Ze is heengegaan in vertrouwen op deze Heere. Boven de rouwkaar stond de tekst: *Hij doet me nederliggen in grazige weiden* (Ps 23:2). Bestuursleden waren op de stijlvolle condoleance waarvan een getuigenis uitging, aanwezig. De begrafenis vond in besloten kring plaats. ■

➤ TWEE NIEUWE UITGAVEN

Ze zijn in het magazine van september 2018 al aangekondigd: *Het occult zakwoordenboek* en *Mindfulness*. Het eerst genoemde boek, de 5e druk, heeft nu 222 occulte begrippen die kort omschreven en Bijbels weerlegd worden. De prijs is € 5,75.

In de brochure *Mindfulness*, 20 blz., € 1,95, komen de therapie, de religieuze praktijk en verder uitgebreid de meditatie en de gevaren daarvan aan de orde. De subtitel is: "Wat je misschien niet weet, maar had moeten weten." Je staat versteld wat deze oosterse meditatie negatief bewerkt. In Amerika wordt NB de boeddhistische aandachtstraining tegen pesten gebruikt. ■

➤ DE SCHOOL MET DE BIJBEL! DE SCHOOL MET WAT VOOR BIJBEL?

Dat is de lange, maar treffende titel van een uitgebreide open brief (70 blz.) van de evangelist J.G. Fijnvandraat. (1925-2012) die hij aan dr. F. Bloemhof in 1972 heeft gericht. Bloemhof hield een lezing op een christelijke scholengemeenschap in Leeuwarden, over het onderwerp: *Het bijbelonderwijs op de middelbare school.* Ook heeft de evangelist van een publicatie van Bloemhof gebruik gemaakt: *Het kind en de Bijbel.* Wat Fijnvandraat overwogen en doelgericht in 1972 onder woorden heeft gebracht, is nu in 2018 ruimschoots aanwezig. De diverse berichten uit alle delen van ons land waarin de verandering van de identiteit door ouders en leerkrachten wordt gemeld, bewijzen dat. Bestuursleden van scholen durven ouders die op grond van het Bijbels getuigenis de gang van zaken binnen de school beoordelen, "zeurouders" noemen. Ook leerkrachten moeten het ontgelden. Wie niet met de postmoderne gedachte mee wil gaan, kan beter vertrekken.

Een hoofdstuk in voornoemde open brief geeft weer wat er gebeurt als het Bijbelgerichte denken voor de vrijzinnige denkwijze wordt ingewisseld: **"De konsekwenties t.o.v. Godsbegrip, Christusbeschouwing en waardering van de heilsfeiten."**

Een citaat daaruit: "U onderwijst de kinderen blijkens uw schema niet de letterlijke, feilloze bijbel, ook niet de bijbel als handboek der deugd,enz. Hoe moet ik echter de bijbel waarin de letterlijke tekst zo verwrongen wordt, noemen? Ik kan moeilijk anders zeggen, dat dat u de Bloemhof-bijbel onderwijst. Dat is dan een bijbel die door de filter van de wetenschap en het intellect is gegaan! In tegenstelling met hen die het bovennatuurlijke in de bijbel losmaken van het bijbels geheel en tot zelfstandig geloofsartikel maken, redeneert u het bovennatuurlijke totaal weg!" (blz. 43 en 44). ■

➤ ISRAËL BEWIJST DAT DE BIJBEL GODS WOORD IS

Israël is een onweerlegbaar bewijs van het bestaan van God en van de goddelijke inspiratie van de Bijbel, die door Hebreeuwse profeten werd geschreven. Frederik de Grote, de atheïstische koning van Pruisen, vroeg eens aan Jean-Baptiste de Boyer (markies d'Argens): "Kunt u mij een enkel onweerlegbaar bewijs van God geven?" De markies antwoordde: "Ja, uwe Majesteit, de Joden." Het geloof van de Bijbel is geen blind godsdienstig geloof; het is geloof gebaseerd op het Woord van een God die niet kan liegen en dat Woord wordt ondersteund door "vele kentekenen" (Handelingen 1:3). De geschiedenis van Israël, het voortbestaan, de terugkeer naar het land, de geografie en de archeologie behoren tot de belangrijkste van deze. (Bron: wayoflife.org) ■

➤ DE BIJBEL OOK VOOR KINDEREN

De voorzitter van de *Bijbelvereniging*, de heer Harm Jager, vermeldt in de Nieuwsbrief, nr. 3 – 2018: "Kinderbijbels zijn geweldig belangrijk voor een goede basiskennis van de Bijbel. Ontzettend veel kinderen in Nederland missen de opvoeding in een christelijk gezin. Het kopen van een Bijbel is voor velen een te grote (financiële) barrière. Doordat een kinderbijbel gratis kan worden aangevraagd, is die drempel weggevallen en kunnen ook die kinderen kennismaken met het Evangelie. Regelmatig krijgen we hiervoor dankbare reacties. Want niet alleen Nederlandse kinderbijbels hebben we in vele variaties op voorraad, ook kunnen deze Bijbels in meer dan 30 talen worden geleverd. Dat geeft bijvoorbeeld mensen die werken onder asielzoekers de ultieme kans om kinderen kennis te laten maken met de boodschap van redding en heil door Jezus Christus." ■ *Bron: Bijbelvereniging, Nieuwsbrief nr. 3 - 2018*

➤ VIDEOGAME FORTNITE MAAKT HUWELIJKEN KAPOT

In het magazine van september 2018 stond een artikel over de game *Fortnite*. Zelfs een seculier blad als *Panorama* van 17 sept. 2018 besteedde er aandacht aan. "Af en toe een potje *Fortnite* moet kunnen, maar sommigen slaan daarin door. Eerder al werden er petities ondertekend om het spel te verbieden en nu zijn de eerste Fortnite-scheidingen een feit.

Onderzoek

Dit blijkt uit een onderzoek van het Britse scheidingsbureau Divorce Online. Sinds 1 januari 2018 kwamen er 200 scheidingsverzoeken binnen waarbij het populaire spel *Fortnite*, maar ook andere games, als reden van de breuk werd opgegeven. Alcohol en gokverslavingen zijn al langer aan de orde, maar er komen in deze digitale tijd steeds meer verslavingssoorten bij zoals, online porno, social media en een verslaving voor spelletjes als bijvoorbeeld *Fortnite*.

Verslavend

De videogame *Fortnite* is de afgelopen tijd vaker in het nieuws gekomen, omdat het als bijzonder verslavend wordt aangemerkt. Zo gaf een jongen uit Wales (Groot-Brittannië) 1.320 euro uit aan het spel en bracht daarmee zijn familie in een financiële crisis. Ook de moeder van de 14-jarige Logan is tot wanhoop gedreven. Haar zoon weigert nog naar school te gaan, omdat hij verslaafd is aan de online game."

➤ CHRISTENEN IN TURKIJE

De directeur van CAMA Zending, de heer Boudewijn van Schoonhoven, geeft bij de grafiek over het aantal christenen in Turkije, een toelichting. "Vandaag de dag zijn er onder de 55 miljoen etnische Turken misschien 7.000 gelovigen. Dat is slechts 0,01 %! Onder de 15 miljoen Koerden zijn dit er ongeveer evenveel. De cijfers zijn niet hoopvol. Of toch wel? We zien namelijk de laatste jaren een enorme groei in Turkije. Rond 1970 waren er een tiental gelovigen bekend onder etnische Turken. Nu zijn het er maal liefst 7.000. De honger naar het Evangelie neemt steeds meer toe in dit prachtige land. **Zendelingen en lokale gelovigen vertellen van een groeiende nieuwsgierigheid naar het Evangelie. God is een oogst aan het binnenhalen in Turkije."** ■ *Bron: CAMA Zending en ontwerper Erwin ten Ham.*

Bron: Cama zending en Erwin ten Ham

➤ THEMANUMMER OVER TURKIJE

Wie Duits kan lezen, kan het van vele illustraties voorziene themanummer (A4-formaat) over Turkije bestellen bij Karmelmission, Silcherstrasse 56, D-73614 Schondorf (Duitsland). In 57 blz. wordt niet alleen de historische, maar ook de tegenwoordige ontwikkeling van het Turkse volk en aanverwante volken gegeven. De Chinezen bouwden de bekende muur tegen het strijdbare en wrede volk. Het trok naar het westen en vestigde zich na vele oorlogen – het kwam zelfs tot Parijs- uiteindelijk in het huidige gebied. Het oorspronkelijke christelijke land is bijna geheel islamitisch geworden. Dankbaar kun je zijn hoe actief en vindingrijk - denk dan aan boekenbeurzen - het zendingsgenootschap is om de Naam van de Heere Jezus bekend te maken. ■

➤ GA EEN BOEK EEN LEZEN

Op YouTube is een filmpje waarin het boek gepromoot wordt. In deze tijd waarin het beeldscherm zo'n beslag op de jeugd en de volwassenen legt, wordt het lezen van een boek moeilijk. Hoewel de promotie in het Spaans en met een Duitse ondertiteling gebeurt, is het wel te volgen. ■ Zie https://www.youtube.com/watch?v=nFS-PKoyW1o

➤ ALBERT HEYN EN YOGA

De grote supermarktketen biedt in de wekelijks uitkomende folder (week 47) een "voordelige" cursus yoga aan onder de kop: *Maak kennis met yoga*. Op de site van AH zijn de bekende, verleidende omschrijvingen over deze hindoeïstische denkrichting te vinden. Op de website van B&O is echter een artikel over yoga waarin de achtergronden worden belicht: https://bijbelenonderwijs.nl/occult-en-licht/yoga-2/. In het *Occult zakwoordenboek* (zie webshop) staat bij de Bijbelse weerlegging en duiding: Paulus waarschuwt nadrukkelijk voor het contact (verbinding, gemeenschap) met boze geesten (1Cor 10:20). In het Oude Testament was het Bileam die koning Balak leerde de Israëlieten te verzwageren aan hun dochters, zodat zij afgodenoffers zouden eten en hoereren (Op 2:14). Zie ook Mattheus 11:28-30.

➤ ROTARY

Een vraag over de achtergronden van Rotary kwam bij het secretariaat. Het gaat om de relatie tussen deze serviceclub en de vrijmetselarij (maçonnerie). Het antwoord daarop komt uit het boek *"DE KETEN GEBROKEN – een boekje open over de ODD FELLOWS"* van drs. J.G.Hoekstra (ook de auteur van *"De Kanjertraining op de korrel!*). In hoofdstuk 3.5 met de kop *Visvijvers of meer* … wordt nog een serviceclub genoemd: de Lions club. De auteur vermeldt: "Kenmerkend is dat zij net als binnen de maçonnieke wereld vooral onderling behulpzaam zijn. Men is solidair met het medelid in goede en kwade tijden ….. Dit alles toont een groot aantal raakvlakken met de loge. En dan nog de toelating tot de serviceclub. Men wordt niet zomaar lid van een serviceclub, maar moet ervoor gevraagd worden. Ook hier stoot je opnieuw op een overeenkomst met de loge….. De Duitse strafrechtadvocaat Derlef Winter beweert op grond van onderzoek dat het soort clubs als Lions en Rotary niet alleen scheppingen van de loge zijn, maar zelfs een integraal bestanddeel. Hij stelt dat Lions en Rotary vanuit de loge zijn opgericht….. De relatie tussen de maçonnieke wereld en de Rotary wordt wel heel duidelijk door het naast elkaar plaatsen van de symbolen. In het wiel van de Rotary zijn nadrukkelijk de symbolen van vrijmetselarij terug te vinden, de winkelhaak en de passer en daarbinnen de bekende G. De rand van het wiel vermeldt duidelijk Rotary International. Er blijkt dus een Rotary loge te bestaan."

In de webshop van B&O is het boekje *Feiten over vrijmetselarij* (70 blz., € 4,-). ■

➤ 20.000 BIJBELS VOOR KAZACHSTAN

Zie je ze daar staan, deze kinderen houden hun eigen Bijbel in hun handen vast! Ze ontvingen deze Bijbels tijdens een zomerkamp voor kinderen in een van de dorpen in Kazachstan.

Deze kinderen leerden verhalen uit de Bijbel kennen en zongen christelijke liederen; ze hebben voor het eerst gehoord hoe er voor hen gebeden werd. Door Gods voorzienigheid mocht elk van deze kinderen zijn eigen Bijbel ontvangen aan het einde van de kampweek. En hoe dankbaar zijn ze daarvoor! Je kunt het op de foto zien. Ook dit jaar waren we in staat om 20.000 Russische Bijbels naar Kazachstan te brengen. Dit was mogelijk dankzij royale giften uit Nederland en Engeland, met name uit de stichtingen GBS-NL en TBS-London. We waren verrast, toen we het nieuws ontvingen dat de Bijbels voor ons beschikbaar werden gesteld en dat we het transport mochten organiseren.

Er was ook dankbaarheid uit Kazachstan, dat de Bijbels veilig aankwamen en door de douane vrijgegeven werden. Het is Gods zorg; Hij opent deuren voor Zijn Woord om de mensen te bereiken die het moeten ontvangen. Het is ons gebed dat het de zaligheid kan dienen van veel mensen, groot of klein, jong of oud; God zegene hen rijk daarmee!

Bid dat deze kinderen meer onderwijs uit de Bijbel krijgen. Bid dat ze vaak in hun Bijbel lezen en dat de Heere hen door zijn Geest rijk zegent. Als dat gebeurt, zal het worden opgemerkt door hun klasgenoten en dan hoor je dat ook in het dorp! Welk getuigenis zou daaruit kunnen voortkomen, ook tot eer van hen die het mogelijk hebben gemaakt om Zijn Woord te brengen om kinderen te onderwijzen! ■

Bron: Voice of hope, 5 oktober '18